

Rolnummer : 240
Arrest nr. 33/90 van 24 oktober 1990

A R R E S T

In zake :De vordering tot gedeeltelijke schorsing van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking, tot wijziging van de artikelen 348, 350, 351 en 352 van het Strafwetboek en tot opheffing van artikel 353 van hetzelfde Wetboek, ingesteld door Fernand FEYAERTS en medeverzoekers.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. SAROT en J. DELVA,
en de rechters J. WATHELET, D. ANDRE, F. DEBAEDTS, L. DE GREVE, K. BLANCKAERT, M. MELCHIOR, H. BOEL en L. FRANCOIS,

bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN,

onder voorzitterschap van voorzitter J. SAROT,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

I. ONDERWERP

Bij verzoekschrift aan het Hof gezonden bij ter post aangetekende brief van 29 september 1990, wordt de schorsing van artikel 2, "§ 2 en volgende" van de wet van 3 april 1990 betreffende de zwangerschapsafbreking, tot wijziging van de artikelen 348, 350, 351 en 352 van het Strafwetboek en tot opheffing van artikel 353 van hetzelfde Wetboek gevraagd door Fernand FEYAERTS, Paul JOURDAIN, Ghislain DEMESMAEKER, Jacques VAN GODTSENHOVEN, Patrick DAVID, Fabien ALAERTS, Pierre ALAERTS, Charles CALMEYN, Stéphane CARDON de LICHTBUER, Francis COLLARD, Jean CRISMER, Guy de la CROIX, Henri DUQUENNE, Renaud LANNOY, Michel MINET, Daniel MOENS de HASE, Gaston PERREZ, Michel VANANDRUEL, Philippe SCHEPPENS en de v.z.w. "PRO VITA".

In hetzelfde verzoekschrift vragen de verzoekers de vernietiging van de voormelde wetsbepalingen.

Op de terechtzitting van 18 oktober 1990 verduidelijken de verzoekers dat zij artikel 2 van de bovenvermelde wet willen aanvechten wat het gedeelte betreft dat begint met de woorden "Er is evenwel geen misdrijf ..." tot en met de woorden "... zijn weigering".

II. RECHTSPLEGING

Bij beschikking van 1 oktober 1990 heeft de voorzitter in functie de leden van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 9 oktober 1990 hebben de rechters-verslaggevers geoordeeld dat ten deze de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet niet dienen te worden toegepast.

Bij beschikking van 10 oktober 1990 heeft voorzitter J. SAROT de zaak aan het Hof in voltallige zitting voorgelegd.

Bij beschikking van dezelfde datum heeft het Hof de terechtzitting voor de debatten over de vordering tot schorsing op 18 oktober 1990 vastgesteld.

Van deze beschikking zijn de verzoekers en de in artikel 76, § 4, van de organieke wet bedoelde overheden in kennis gesteld bij ter post aangetekende brieven van 10 oktober 1990 en de geadresseerden ter hand gesteld op 11 en 15 oktober 1990.

Op de terechtzitting van 18 oktober 1990 zijn voor het Hof bestaande uit zijn twaalf leden verschenen :

Mr. H. WYNANTS en Mr. J.M. LETIER, advocaten bij de balie te Brussel, voor :

1. Fernand FEYAERTS, landmeter, woonachtig te Watermaal-Bosvoorde, Epiceastraat 19,
2. Paul JOURDAIN, bediende, woonachtig rue d'Yvoir, 5303 Braibant,
3. Ghislain DEMESMAEKER, graveerder, woonachtig te Merenberg 1, 1500 Halle,
4. Jacques VAN GODTSENHOVEN, leraar, handelend in zijn persoonlijke naam en in zijn hoedanigheid van voorzitter van de feitelijke vereniging

- FAMILLES UNIES, woonachtig Eggerickxstraat 8
te 1150 Brussel,
5. Patrick DAVID, doctor in de rechten,
woonachtig te Vlietjeslaan 13, Overijse,
 6. Fabien ALAERTS, student, woonachtig te 1030
Brussel, Paul Devignestraat 96,
 7. Pierre ALAERTS, technisch ingenieur,
woonachtig te 1030 Brussel, Paul Devignestraat
96,
 8. Charles CALMEYN, bediende, woonachtig te
Drogenbos, Grote Baan 202,
 9. Stéphane CARDON de LICHTBUER, bediende,
woonachtig te 1150 Brussel, Patrijzendaal 1,
 10. Francis COLLARD, onderwijzer, woonachtig te
St.-Pieters-Woluwe, Guldendallaan 23,
 11. Jean CRISMER, makelaar in verzekeringen, woon-
achtig te Loncin, avenue A. Deponthière 7,
 12. Guy de la CROIX, burgerlijk ingenieur,
woonachtig te Tervuren, Madeliefjeslaan 5,
 13. Henri DUQUENNE, notaris, woonachtig te 4000
Luik, rue de Campine 42,
 14. Renaud LANNOY, scheikundig ingenieur,
woonachtig te 6321 Tilly, rue Général Mellier
21,
 15. Michel MINET, bediende, woonachtig te 1200
Brussel, Zuiderkruislaan 29,
 16. Daniel MOENS de HASE, kaderlid, woonachtig te
1950 Kraainem, Eekhoornlaan 13,

17. Gaston PERREZ, leraar, woonachtig te 4920 Chaudfontaine, 19 rue Bosny,
18. Michel VANANDRUEL, informaticus, woonachtig te 1030 Brussel, Léopold Couroublestraat 27,
19. Philippe SCHEPPENS, doctor in de geneeskunde, handelend in zijn persoonlijke naam en in zijn hoedanigheid van algemeen secretaris van de Wereldfederatie van artsen voor eerbied van het menselijk leven, woonachtig te Oostende, H. Serruyslaan 75,
20. De vereniging zonder winstoogmerk, PRO VITA, waarvan de zetel gevestigd is te Oudergem, la Malignéestraat 52,
verzoekers die woonplaats hebben gekozen op het kantoor van Mr. H. WYNANTS, Adolphe Buyllaan 74, 1050 Brussel ;

Mr. M. MAHIEU en Mr. E. BREWAEYS, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel ;

Hebben de rechters L. FRANCOIS en H. BOEL verslag uitgebracht ;

Zijn de voornoemde advocaten gehoord ;

Is de zaak in beraad genomen.

De rechters I. PETRY en L.P. SUETENS waren verhinderd om deel te nemen aan de beraadslaging.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

III. **IN RECHTE**Onderwerp van de bestreden bepaling

1. Artikel 2 van de wet van 3 april 1990 vervangt artikel 350 van het Strafwetboek. Het nieuwe artikel 350 van het Strafwetboek stelt, in zijn eerste lid, het veroorzaken van vruchtafdrijving bij een vrouw die daarin heeft toegestemd, strafbaar. Het tweede lid - dat het voorwerp uitmaakt van de vordering - bepaalt evenwel dat er geen misdrijf is wanneer de zwangere vrouw die door haar toestand in een noodsituatie verkeert, een geneesheer verzoekt haar zwangerschap af te breken en indien de zwangerschapsafbreking uitgevoerd wordt onder de voorwaarden die in dat lid, sub 1° tot 6° worden bepaald.

Ten aanzien van het belang

- 2.A.1. De verzoekende partijen, natuurlijke personen, zijn van oordeel dat zij van belang bij het beroep doen blijken, door aan te voeren dat de bestreden wet voor hen discriminerende bepalingen bevat en het internationaal recht schendt zoals zij in hun middelen uiteenzetten : dat brengt hun nadeel toe zowel nu als in de toekomst. In de uiteenzetting van het tweede middel geven zij voorts te kennen dat zij van hun belang bij het beroep doen blijken in hun hoedanigheid van vader of toekomstige vader.
- 2.A.2. De verzoekende partij v.z.w. "PRO VITA" is van oordeel dat zij van belang doet blijken door te verwijzen naar het doel van haar activiteiten. Zij citeert uit haar statuten, die bepalen dat de vereniging tot doel heeft het menselijk leven te

verdedigen in elk stadium van zijn ontwikkeling, onder meer overeenkomstig de rechten van de persoon, geproclameerd door het Verdrag betreffende de Rechten van de Mens van 4 november 1950. Zij zet uiteen dat wanneer haar niet het recht wordt toegekend om het op te nemen voor verwekte kinderen, dit impliceert dat die alle bescherming wordt ontnomen, wat een schending inhoudt van artikel 13 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en artikel 3 van het Internationaal Verdrag inzake de burgerlijke en politieke rechten.

2.B.1. Uit artikel 21 van de organieke bijzondere wet van 6 januari 1989 volgt dat een vordering tot schorsing niet dan tezamen met een beroep tot vernietiging of na het instellen van zulk een beroep kan worden aangebracht. De vordering tot schorsing is derhalve ondergeschikt aan het beroep tot vernietiging. Daaruit volgt dat de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging, inzonderheid het voorhanden zijn van het belang dat wettelijk vereist is voor het instellen van zodanig beroep, reeds bij het onderzoek van de vordering tot schorsing dient te worden betrokken.

2.B.2. De Grondwet en de bijzondere wet van 6 januari 1989 vereisen dat iedere natuurlijke persoon of rechtspersoon die een beroep instelt, doet blijken van een belang; hieruit volgt dat de actio popularis niet toelaatbaar is. Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.

Wat de individuele verzoekers betreft

2.B.3. Alle verzoekers, natuurlijke personen, voeren aan dat zij belang hebben bij de vernietiging van de bestreden bepaling in hun hoedanigheid van vader of toekomstige vader.

De verzoekers verwijten aan de bestreden wet dat zij een discriminatie invoert door de beslissing om de zwangerschap af te breken over te laten aan de zwangere vrouw alleen, handelend in overleg met een arts, terwijl de man die de verwekker is van het ongeborn kind, op generlei wijze betrokken wordt bij het besluitvormingsproces dat kan leiden tot de zwangerschapsafbreking. Het lijkt aanvaardbaar dat de verzoekers zich door die keuze van de wetgever ongunstig geraakt kunnen voelen in hun situatie.

Uit een eerste onderzoek van de zaak in het kader van de schorsingsprocedure, kan worden aangenomen dat deze verzoekers doen blijken van het rechtens vereiste belang.

Wat de v.z.w. "PRO VITA" betreft

2.B.4. Het maatschappelijk doel van de verzoekende partij v.z.w. "PRO VITA" is meer bepaald het menselijk leven te verdedigen in elk stadium van zijn ontwikkeling, onder meer overeenkomstig de rechten van de persoon, geproclameerd door het Verdrag betreffende de Rechten van de Mens van 4 november 1950.

Opdat het beroep ingesteld door een vereniging zonder winstoogmerk, die zich op een collectief moreel belang beroept ontvankelijk zou zijn voor het Hof, is vereist dat het maatschappelijk doel van de vereniging van bijzondere aard is en

derhalve onderscheiden van het algemeen belang, dat dit maatschappelijk doel ook werkelijk wordt nagestreefd, wat moet blijken uit de concrete activiteiten van de vereniging, dat de vereniging blijk geeft van een duurzame werking, zowel in het verleden als in het heden en dat het collectief belang niet beperkt is tot de individuele belangen van de leden.

Uit het beperkte onderzoek naar de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging, waartoe het Hof in het raam van de vordering tot schorsing heeft kunnen overgaan, blijkt dat de verzoekende partij aan deze voorwaarden schijnt te beantwoorden.

Ten aanzien van de vordering tot schorsing

3.B.1. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- 1° de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn ;
- 2° de onmiddellijke uitvoering van de bestreden wet moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

Ter beoordeling van de tweede voorwaarde bepaalt artikel 22 van dezelfde wet bovendien : "De vordering bevat een uiteenzetting van de feiten

waaruit moet blijken dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen".

3.B.2. De bestreden wet behoudt, behalve in de uitzonderingsgevallen die ze bepaalt, het strafbaar karakter van de zwangerschapsafbreking ten aanzien van degenen die ze hebben uitgevoerd en van de vrouw die ze heeft laten uitvoeren. Het beroep moet aldus worden geïnterpreteerd, dat de bestreden bepaling die is waaruit volgt dat er geen misdrijf meer is wanneer de zwangere vrouw, die wegens haar toestand in een noodsituatie verkeert, een geneesheer verzoekt haar zwangerschap af te breken volgens de voorwaarden en in de omstandigheden omschreven in het nieuwe artikel 350, tweede lid, 1° tot 6°, van het Strafwetboek.

3.B.3. De individuele verzoekers zijn van oordeel dat de onmiddellijke uitvoering van de bestreden wet een onherstelbaar nadeel zal berokkenen.

Om tot de schorsing te kunnen besluiten is meer bepaald vereist dat de regel, waarvan een individuele verzoeker de schorsing vraagt, hem rechtstreeks een ernstig nadeel berokkent of kan berokkenen indien die regel niet wordt geschorst. De wet bepaalt dat een moeilijk te herstellen ernstig nadeel door het Hof als zodanig slechts kan worden erkend, wanneer het verzoekschrift een uiteenzetting bevat van concrete feiten van die aard dat een dergelijk nadeel eruit kan blijken.

De verzoekers voeren geen enkel concreet feit aan waaruit blijkt dat aan deze vereisten is voldaan.

3.B.4. Wat de v.z.w. "PRO VITA" betreft blijkt - bij ont-

stentenis van een uiteenzetting van concrete feiten die op die vereniging betrekking hebben - dat het door de wet vereiste moeilijk te herstellen ernstig nadeel niet kan gelegen zijn in het feit dat een vereniging een moreel nadeel ondergaat ingevolge het uitvaardigen van een wet waarvan sommige aspecten strijdig zijn met de beginselen die in haar maatschappelijk doel zijn ingeschreven.

- 3.B.5. Het blijkt niet dat de onmiddellijke uitvoering van de wet voor enige partij een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen in de zin van de bijzondere wet van 6 januari 1989. Derhalve dient niet te worden nagegaan of de ter ondersteuning van de vordering aangevoerde middelen ernstig zijn.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF,

verwerpt de vordering tot schorsing.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 24 oktober 1990.

De griffier,

De voorzitter,

H. VAN DER ZWALMEN

J. SAROT